

Кайтановська Ольга Миколаївна,
науковий співробітник відділу науково-методичного
забезпечення професійної освіти
ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти»,
аспірантка ДЗВО «Університет менеджменту освіти»,
м. Київ, Україна

ПРОФЕСІЙНИЙ САМОРОЗВИТОК КВАЛІФІКОВАНОГО РОБІТНИКА З ПРОФЕСІЇ «ОПЕРАТОР ПОШТОВОГО ЗВ'ЯЗКУ»

Підготовка кваліфікованого робітника у закладах професійної (професійно-технічної) освіти передбачає формування у нього загальних та професійних компетентностей, які дозволять якісно виконувати роботу на виробництві. У стандарті професійної (професійно-технічної) освіти з професії «оператор поштового зв'язку» [5] чітко визначено якими компетентностями має володіти кваліфікований робітник. Водночас можна стверджувати, що професійний розвиток є безперервним процесом самовдосконалення та саморозвитку впродовж усього професійного життя. У цьому контексті вважаємо за необхідне зупинитися на поняттях «саморозвиток» та «професійний саморозвиток».

Довідкові джерела пропонують такі визначення цих понять:

саморозвиток – це постійна робота над собою, самовдосконалення і вироблення особистих якостей. У цьому процесі людина концентрується на своїх власних бажаннях і цілях і постійно видобуває все нові і нові знання для їх досягнення [6];

саморозвиток як «розвиток, що відбувається через внутрішні причини, незалежно від зовнішніх чинників» [3, с. 138];

професійний саморозвиток – процес автономного управління поступовим переходом комбінації знань, умінь і практичних навичок фахівця, оптимізації способів власного мислення, спеціальних, світоглядних і громадянських якостей, формування морально-етичних цінностей до більш цілевідповідного стану, що визначає здатність особи успішніше здійснювати професійну діяльність [4].

У різних аспектах питання «саморозвиток» досліджували вітчизняні і зарубіжні вчені, зокрема: В. Андрєєва, Р. Бернс, Л. Виготський, Л. Зязюн, О. Леонтєва, Н. Лосєв, А. Маслоу, Г. Олпорт, О. Пехота, С. Рубінштейн, К. Роджерс та ін.

Науковці зазначають, що розвиток фахівця передбачає цілеспрямоване формування, а в подальшому – удосконалення професійних якостей, загальних і спеціальних компетентностей, що зумовлює безперервний професійний розвиток/саморозвиток професіонала. Цей процес має соціальну (задоволення потреб економіки в кваліфікованих спеціалістах) та особистісну (конкурентоспроможність спеціаліста на ринку праці) детермінацію.

Саморозвиток особистості розуміють як осмислення людиною своїх індивідуальних якостей та їх збагачення через уведення у відповідні види діяльності, зокрема освітню [1].

За словами Н. Лосевої «Саморозвиток – це безперервний процес, у якому під впливом визначення мотивів ставляться і досягаються конкретні цілі за допомогою зміни власної діяльності чи зміни себе» [4, с. 45].

Підводячи підсумок можна стверджувати, що професійний саморозвиток кваліфікованого робітника з професії «оператор поштового зв'язку» передбачає реалізацію особистісного й професійного розвитку на виробництві. Робітник повинен відповідати вимогам затребуваності на ринку праці, усвідомлювати відповідальність за власний професійний вибір. Слід зазначити, що в сьогоднішніх умовах праці відбувається постійне оновлення робітничих професій, тому кваліфікований робітник має саморозвиватися ще на етапі навчання у закладі освіти та бути готовий до змін які поставлені перед ним на виробництві.

Список використаних джерел інформації:

1. Біла книга національної освіти України / Акад. наук України; за ред. В.Г. Кременя. – К., 2009. С. 185. URL: <http://refdb.ru/look/1238872-p6.html>
2. Варавя І. П. Понятійне поле формування здатності майбутніх техніків-програмістів до фахового самовдосконалення. Віртус, 2019. Вип. 31. С.71-75. URL:https://lib.iitta.gov.ua/715436/2/Varava_IP_VIRTUS.pdf
3. Костенко М. А. Педагогічні умови професійно-творчого саморозвитку майбутнього вчителя : дис. канд. пед. наук: 13.00.04. Харків. 2002.180 с.
4. Лосева Н.М. Саморозвиток викладача вищої школи: Навчальний посібник / Н. М. Лосева. – Д.: ДонНУ, 2003. – 336 с.
5. Міністерство освіти і науки України. (2017, Груд. 27). Наказ № 1691, «Про затвердження стандартів професійної (професійно-технічної) освіти з робітничих професій». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1691729-17#Text>
6. Що таке саморозвиток? Гармонія. веб-сайт. URL: <https://garmonya.in.ua/samorozvytok/>